

SOCIALINĖS ANTROPOLOGIJOS IR ETNOLOGIJOS STUDIJOS

LIETUVOS

24(33)

2024

ETNOLOGIJA

LITHUANIAN ETHNOLOGY

STUDIES IN SOCIAL ANTHROPOLOGY AND ETHNOLOGY

LIETUVOS ISTORIJOS INSTITUTAS
LITHUANIAN INSTITUTE OF HISTORY

VILNIUS 2024

REDAKTORIŲ KOLEGIJA / EDITORIAL BOARD

Vyriausioji redaktorė / Editor-in-Chief

Vida Savoniakaitė

Lietuvos istorijos institutas / Lithuanian Institute of History, Vilnius, Lithuania

Redaktorių kolegijos sekretorė / Assistant Editor:

Danguolė Švidinskaitė

Lietuvos istorijos institutas / Lithuanian Institute of History, Vilnius, Lithuania

Tarptautinė patarėjų taryba / International Advisory Board:

Auksuolė Čepaitienė

Lietuvos istorijos institutas / Lithuanian Institute of History, Vilnius, Lithuania

Vytis Čiubrinskas

Vytauto Didžiojo universitetas / Vytautas Magnus University, Kaunas, Lithuania

Jonathan Friedman

Kalifornijos universitetas / University of California, San Diego, USA

Anna Gomóła

Silezijos universitetas Katowicuose / University of Silesia in Katowice, Poland

Chris Hann

Maxo Plancko socialinės antropologijos institutas / Max Planck Institute for Social Anthropology, Halle / Saale, Germany

Neringa Klumbytė

Majamio universitetas / Miami University, Ohio, USA

Ullrich Kockel

Aukštumų ir salų universitetas / University of the Highlands and Islands, Kirkwall, UK

Adam Jonathan Kuper

Londono ekonomikos mokykla / London School of Economics, UK

Orvar Löfgren

Lundo universitetas / Lund University, Sweden

Jonas Mardosa

Vytauto Didžiojo universitetas / Vytautas Magnus University, Kaunas, Lithuania

Frederico Delgado Rosa

NOVA universitetas Lisabonoje / NOVA University Lisbon, Portugal

Žilvytis Šaknys

Lietuvos istorijos institutas / Lithuanian Institute of History, Vilnius, Lithuania

Leidyklos adresas / Address of the Publisher:

Lietuvos istorijos institutas

Tilto g. 17, LT-01101 Vilnius

<www.istorija.lt>

Redaktorių kolegijos kontaktai / Editorial inquiries:

El. paštas / E-mail: etnolog@istorija.lt

Žurnalas registruotas / The Journal is indexed in:

European Reference Index for the Humanities (ERIH)

EBSCO Publishing: Academic Search Complete, Academic Search Ultimate,

Energy and Power Source, SocINDEX with Full Text, Sociology Source Ultimate

Modern Language Association (MLA) International Bibliography

Scopus

Leidybą finansavo Lietuvos mokslo taryba pagal Valstybinę lituanistinių tyrimų ir sklaidos 2016–2024 metų programą (Sutartis Nr. S- LIP-22-43)

TURINYS / CONTENTS

Pratarmė (<i>Vida Savoniakaitė</i>)	5
Editorial (<i>Vida Savoniakaitė</i>)	11

Straipsniai / Articles

Adam Kuper

The Cosmopolitan Museum	17
Kosmopolitinis muziejus. Santrauka	23

Dovilė Grickevičiūtė

The Cambodian Genocide: Historical Knowledge and Development among Second and Third-Generation Democratic Kampuchean Regime Survivors	27
Kambodžos genocidas, istorinės žinios bei antrosios ir trečiosios Demokratinės Kampučijos režimą išgyvenusių kartų raida. Santrauka	54

Giedrė Buivytė-Jokūbauskienė

Apkalbos: bendruomeninė funkcija, asmeninė patirtis ir motyvai meilės dainose	57
Gossip: The Community Function, Personal Experience and Motifs in Love Songs. Summary	76

Darius Daukšas

Lietuvos lenkų identiteto konstravimas periodikoje: nuo etninės grupės iki nacijos?	79
Constructing the Lithuanian-Polish Identity in the Periodical Press: From Ethnic Group to Nation? Summary	106

Teminis skyrius: Iš Lietuvos etnologijos istorijos / Special Section: From the History of Lithuanian Ethnology

Žilvytis Šaknys

Įvertinant etnologijos šaltinius: Vilniaus krašto lietuvių kalendorinės šventės jaunimo spaudos ir lauko tyrimų požiūriu	109
Evaluating Ethnological Sources: Lithuanian Calendar Feasts in the Vilnius Region in the Youth Press and in Field Research. Summary	134

Irma Šidiškienė

Lituanistinių tyrimų pulsas Antano Mažiulio recenzijose: dalykinė kritika	137
The Pulse of Lithuanian Studies in Antanas Mažiulis' Reviews: A Subject Criticism. Summary	163

Rasa Paukštytė-Šaknienė

Etnologinių šeimos papročių tyrimų teminė, probleminė bei metodologinė plėtra atkūrus Lietuvos Nepriklausomybę	167
The Thematic, Problematic and Methodological Evolution of Ethnological Studies of Family Customs since the Restoration of Lithuania's Independence. Summary	198

Knygų recenzijos / Book Reviews

Rasa Navickaitė. Marija Gimbutas: Transnational Biography, Feminist Reception, and the Controversy of Goddess Archaeology (<i>Neringa Klumbytė</i>)	201
Elvyra Usačiovaitė. Asmenybė ir simbolis (<i>Romualdas Juzefovičius</i>)	205
Iš praeities šaknų. Senovės baltų kultūra 11. E. Usačiovaitė (sud.) (<i>Jūratė Šlekonytė</i>)	210
Nijolė Laurinkienė. The God Perkūnas of the Ancient Lithuanians in Language, Folklore, and Historical Sources (<i>Rimantas Balsys</i>)	215
Libertas Klimka. Matuojant neaprėpiamą laiką (<i>Venantas Mačiekus</i>)	219

In Memoriam

Netekome profesorės Irenos Reginos Merkienės (1937–2024) (<i>Žilvytis Šaknys</i>)	222
---	-----

Iš praeities šaknų. Senovės baltų kultūra 11. Elvyra Usačiovaitė (sud.). Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2023. 468 p.
ISBN 978-609-8231-65-6

Leidinių serija „Senovės baltų kultūra“ yra turbūt vienintelė Lietuvoje skirta vien baltų kultūros apraiškoms tirti. Pirmasis numeris pasirodė dar 1992 m. ir iki šiol buvo išleista dešimt šios serijos knygų (Gaižutis ir kt. 1992a; 1992b; Beresnevičius, Narbutas 1994; Usačiovaitė 1995; 1999; 2002; 2006; 2009; 2012; 2019). Peržvelgdami šias knygas chronologine seka pastebėsime, kaip kito jų turinys: jis darėsi vis solidesnis, radosi didesnė tiriamų temų įvairovė. Straipsnius čia publikavo tiek pradedantys mokslininkai, tiek ir užsitarnavę autoritetai akademiniam pasaulyje ar užsienio baltistai.

Ne išimtis ir naujai parengtas 11-asis „Senovės baltų kultūros“ numeris. Kaip leidinio įvade pažymi ilgametė leidinio rengėja Elvyra Usačiovaitė, leidinio tikslai dvejopi: tiek pagerbti religijotyrininko, etnologo Gintaro Beresnevičiaus (1961–2006) atmintį paminint jo 60-ąsias gimimo metines, tiek ir tęsti tolesnius baltų kultūros darbus – analizuoti senovės baltų religiją ir archajinius vaizdinius, jų raišką lietuvių liaudies tradicijoje bei atspindžius profesionaliajame mene. Jau tuoj bus dvi dešimtys metų, kaip Beresnevičius iškeleliavęs į amžinybę, tačiau jo darbai baltų kultūros srityje cirkuliuoja mokslinėje apyvarčioje ir yra virtę žanro klasika. Pažymėtina, kad Beresnevičius buvo aktyvus šio leidinio bendradarbis, redakcinės kolegijos narys, paskelbęs čia ne vieną savo mokslinį straipsnį. Tad leidinio 11-ojo numerio paskyrimas Beresnevičiaus atminimui įprasmina šio mokslininko darbus, leidžia juos įvertinti iš laiko perspektyvos bei sudaro sąlygas juos tęsti.

Knyga pradedama sudarytojos Usačiovaitės įvadinio straipsniu, supažindinančiu su Beresnevičiaus moksliniu palikimu ir pristatančiu čia skelbiamų 19 autorių straipsnius. Į kolektyvinį darbą įsitraukė įvairių sričių mokslininkai: folklorininkai, literatūrologai, istorikai, muzikologai, religijotyrininkai, etnologai, mitologai, teologai ir netgi poetas. Beveik visi jie savo publikacijose pažymėjo tam tikras sąsajas su Beresnevičiumi ar jo moksliniais darbais. Kai tiek įvairių sričių žinovų, knygos sudarytojai išties turėjo būti sudėtinga, kaip sudėlioti tokių autorių darbus, pagal kokius kriterijus sugrupuoti, kad būtų tinkamai pagerbtas Beresnevičiaus atminimas. Usačiovaitė šį klausimą išsprendė sudėliodama straipsnius į tris teminius skyrius.

Pirmasis knygos skyrius „Gintaro Beresnevičiaus idėjos ir jų sklaida“ skirtas šio mokslininko atliktų darbų įvertinimui iš laiko perspektyvos. Kadangi Beresnevičius pirmiausia prisistatė kaip religijotyrininkas, tai verta atkreipti dėmesį į jo šios srities darbus. Skyrius pradedamas Rasiaus Makselio straipsniu, kuriame gilnamasi į vadinamojo Sovijaus mito problematiką, lyginami Beresnevičiaus ir Algirdo Juliaus Greimo tyrimai. Čia aptariama, kaip šį mitą supranta semiotikas ir religijos fenomenologas. Kaip pažymi straipsnio autorius, nors tyrimo metodai nukreipia jį į skirtingas mito plotmes, šios analizės papildoma viena kita, o išvados iš dalies sutampa – abu tyrėjai teigia, kad Sovijaus mitas nuvertina Deivės motinos religiją ir įsteigia naujų dievų panteono kultą.

Tatjana Aleknienė pasirenka Beresnevičiaus *Religijotyros įvadą* tirti kiek netikėtu rakursu: lygina jį su Platono „Etifronu“. Iš tiesų tai tiek laike, tiek kultūriškai tolimi darbai, tad smalsu, kokie sąlyčio taškai ar skirtumai išryškėja gretinant šiuos darbus. O Kristina Mitalaitė gilinausi į Beresnevičiaus pamąstymus apie *homo religiosus* sąvoką. Religijotyrininkui ypač

artimos buvo Rudolfo Otto ir Mircea Eliade's idėjos.

Beresnevičiaus minčių inspiruotas Sauliaus Rumšo straipsnis apie stabus. Autorius pristato ir analizuoja biblinio aukso veršio (Iš 32) ir sekuliariųjų stabų atsiradimo procesą. Rumšas įtaigiai parodo, kaip garbinimo objektais gali tapti ne tik religiniai medžiaginiai stabai, bet ir nematerialūs nereliginiai dalykai. Akivaizdu, kad žmonės, neigiantys Dievo buvimą, jaučia poreikį užpildyti atsiveriančią tuštumą ir tai daro imdami garbinti, tarkim, garsius sportininkus.

Nijolė Laurinkienė pristato Beresnevičiaus vertingo, jau laiko patikrinto darbo apie baltų pomirtinį gyvenimą *Dausos* vertimą į italų kalbą. Įdomu, kad itališkai skaitančiam žmogui pateikiamas ir platesnis baltų kultūros kontekstas: be minėto mokslinio veikalų, čia pateikiami ir du priedai: chrestomatija su Beresnevičiaus panaudotų istorinių šaltinių citatomis, keletas lietuvių ir latvių dainų bei lietuvių pasakų ir sakmių anotacijos.

Poetas Vladas Braziūnas savo publikacijoje dalijasi keliais prisiminimais apie Beresnevičių. Čia tik dar kartą patvirtinama, kad šis žmogus buvo ne tik išskirtinis religijotyrininkas, bet ir begalinio jautrumo „anapusbės reikalų patikėtinis“, prigimtinis rašytojas. Tema artimas Marijaus Šidlausko straipsnis, kuriame jis aptaria vieną Beresnevičiaus daugiabriaunio kūrybinio talento aspektų – jo literatūrinės raiškos savitumą ir įtaigumą, taip pat dalinasi atsiminimais apie bendravimą su mokslininku, jo savitą santykį su rašymu. Atrodytų paradoksalu, tačiau Beresnevičius gebėjo tiek įsijausti, perprasti rimtas religijotyrimines, istorines temas, kad galėdavo apie jas rašyti pasitelkdamas įvairias humoro formas.

Antrojo skyriaus „Archajiniai vaizdiniai, jų transformacija papročiuose, literatūroje, muzikoje“ straipsniuose nerinama į gilesnius baltų kultūros klodus. Ji

vertinama iš archeologinės, mitologinės, etnologinės, muzikologinės perspektyvų. Algimantas Merkevičius pristato svarbią archeologijos sritį – religijos archeologiją ir aptaria jos padėtį pasaulyje ir Lietuvoje. Remiantis šiuo metodu, rekonstruojami kai kurie ankstyvųjų baltų religijos bruožai. Aiškėja, kad Lietuvoje, kaip ir kituose Europos regionuose, kai kurios bendruomenės skirstydavo kontroliuojamą teritoriją į religinę ir pasaulietinę zonas. Reikia pabrėžti, kad archeologų medžiaga ypač aktuali mitologijos, religijos tyrėjams, nes neretai leidžia patvirtinti tam tikras prielaidas, susieti iškastus artefaktus su praktikuotais papročiais. Beresnevičius neretai remdavosi archeologiniais duomenimis norėdamas interpretuoti tam tikrus pasaulėžiūrinius dalykus.

Keletas straipsnių skirta aptarti papročius, jų archajinius dėmesnius ir transformacijas. Elvyra Usačiovaitė analizuoja XVI a. Jono Lasickio aprašytą žemaičių aukojimą pagoniškajai dievybei prašant jos linų ar kanapių derliaus. Mokslininkė randa nemažai šio ritualo atitikmenų XIX–XX a. pradžios lietuvių linininkystės papročiuose. O Jonas Mardosa savo publikacijoje pristato Žolinės tyrimus. Tai ilgametis mokslininko darbas, kurio metu sukaupta didelis kiekis lauko tyrimo duomenų, mokslinės literatūros. Straipsnyje mokslininkas aptaria vieną Žolinės aspektų – Žolinės apeigose sutinkamus agrarinius papročius – grūdinių kultūrų derliaus ir daržo bei sodo gėrybių šventinimą. Čia ieškoma sąlyčio taškų su kaimyninių tautų kultūra: nustatomi regioniniai šventės savitumai bei kaimyninių tautų įtakos.

Keliuose straipsniuose pateikiamos mitologinės interpretacijos. Rimantas Balsys, remdamasis lietuvių ir kaimyninių slavų tautų įvairių žanrų folkloru, kuriame aptinkamas gaidys, analizuoja lobio (turto) atsiradimo, jo slėpimo, radimo, užvaldymo būdus, lobį užvaldžiusių herojų

likimus. Tai kryptingas tęstinis darbas, panašiomis temomis autorius skelbė jau ne vieną publikaciją. Dainius Razauskas tęsia stovinčio vandens vaizdinio tyrimą. Šį kartą jis mėgina tokį vandenį susieti su velniu ir tuo tikslu pateikia bei analizuoja daug įvairių žanrų baltų ir slavų tautosakos. Ši medžiaga rodo, kad velnias tikrai siejamas su jūra, mariomis, pelkėmis. Tai jo buvimo ir veiklos sfera. Autorius, apibendrinamas tyrimą, kelia hipotezę, kad junginyje „stovintis vanduo“ svarbesnis ne subjektas „vanduo“, o predikatas „stovintis“ (p. 221). Dėl to mokslininkas turi savų argumentų. Pridurčiau, kad tokia mintis gali būti teisinga, nes būtent stovintis vanduo yra drumstas, neskaidrus, o tai jau savaime siejasi su velnių veikimo sfera.

Straipsniuose dėmesio skiriama ir antriam baltų kultūros plėtojimui. Muzikologė Jūratė Landsbergytė-Becher gilinasi į baltiškumo apraiškas šiuolaikinėje Baltijos tautų muzikoje. Įdomu, kad baltiškumas čia suprantamas ne mums įprasta (įvardinant lietuvius ir latvius), o platesne prasme. Po šio termino skėčiu priimami dar ir estai. Autorės pabrėžiama, kad baltiškajai erdvei nepriklauso kitos Baltijos jūros valstybės, o tik šios trys, patyrusios sovietų okupaciją. Tad šis svarbus veiksnys jas itin suartina ir muzikiniu požiūriu. Straipsnyje aptariamos lietuvių, latvių ir estų folkloro transformacijos į šiuolaikinę muziką ir kiti šios temos aspektai. Vienas įdomesnių šio tyrimo atradimų yra tas, kad baltiškumo samprata šioje muzikoje sutampa su Beresnevičiaus mintimis apie šventumo potyrį lietuvių religijoje ir mitologijoje. Ko straipsnyje pasigedau, tai nors kokios užuominos, ar lietuvių kompozitoriai, kuriantys baltiškumo tema, yra skaitę Beresnevičiaus ir kitų mitologų darbų, ir jei taip, tai kokios jų mintys inspiravo kurti tokią muziką.

Rima Palijanskaitė analizuoja Vydūno dramaturgijoje vaizduojamas baltų

dievybes ir mitologines būtybes. Čia mokslininkė susistemina šias mitines figūras bei palygina jas su mitologų pateikiamomis dievybių charakteristikomis. Taigi autorė sukuria savitą Vydūno kūryboje pasitelktų / susikurtų dievybių žinyną. Vis dėlto tenka paminėti ir šio darbo trūkumą – nekritiškai remiamasi Pranės Dundulienės mitinių būtybių aprašymais. Ši mokslininkė pasižymėjo itin romantišku ir neatsargiu požiūriu į XIX a. istorikų mitologines interpretacijas, remdavosi nepatikima mitologine medžiaga ir taip skleidė iškreiptą lietuvių mitologijos sampratą (Baltakienė 1998).

Šį knygos skyrių užbaigia Raimondas Kazlauskas analizuodamas socialinių bendrijų ritualus. Tyrimui jis pasitelkia Georgesio Dumezilio trinarę indoeuropiečių visuomenės schemą ir jos modifikaciją Nicko Alleno teorijoje. Taigi šiame skyriuje apimamas platus požiūrių spektras – nuo archajinės kultūros tyrimo teorinių aspektų iki folklorizmo reiškinio. Tai rodo, kad žinios apie baltų kultūrą ne tik išliko kaip tam tikri praeities liudijimai, bet jos gyvuoja mūsų kultūrinėje erdvėje bei daro įtaką mūsų savivokai.

Trečiajame skyriuje „Praeities tyrėjai ir vertintojai“ aptariami praeityje baltų kultūrą tyrę asmenys ar raštai, kuriuose atsispindi pažiūros į baltų kultūrą. Marius Ščavinskas savo publikacijoje kelia klausimą, kaip Viduramžių teologiniuose, kano-nų teisės ir kituose poleminiuose raštuose buvo pristatomas pagonybės gamtiškumas ir kaip tai atsispindi vokiečių kronik-ninko Petro Dusburgiečio prūsų tikėjimo aprašymuose. Autorius atskleidžia, kad pagonybės gamtiškumo suvokimas tuo metu buvo kintantis ir tai susiję su įvairiomis filosofinėmis kryptimis bei stabmeldystės nuodėme.

Nušviečiama kai kurių mokslininkų veikla, jų skleistos idėjos. Vida Savonia-kaitė analizuoja latvių etnografo Eduardo

Volterio (1856–1941) Lietuvos etnografinių-statistinių studijų idėja. Čia tikrinama hipotezė, ar mokslininko iškeltas „tautos sielos“ konceptas gali būti kildinamas iš istorinės antropologijos ir Europos etnologijos „romantinės tautos“ perspektyvos, kuri remiasi Johanno G. Herderio darbais. Reziumuodama autorė pripažįsta, kad „Volterio „tautos sielos“ konceptas yra savita neeurocentristinė romantinės tautos antropologinio hermeneutinio pažinimo interpretacija“ (p. 390). Reikia pažymėti, kad šis straipsnis papildo mūsų supratimą apie Volterį kaip etnografinių tyrimų plėtotoją – kokio mokslo idėjos ir kaip paveikė jo tyrimus.

Tuo tarpu lenkų mokslininkas Macej Rak angliškai skelbiamame straipsnyje supažindina su jo 2017 m. Krokuvos archyvuose rastu XIX a. garsaus Lietuvos ir Lenkijos tyrinėtojo Jano Karłowicziaus „Lietuvių mitologijos žodyneliu“ (*Słowniczek mitologii litewskiej*). Šis kultūros veikėjas mums yra svarbi figūra. Gimęs Lietuvoje (Subartonių kaime, kuriame kiek vėliau gimė ir žymus rašytojas Vincas Krėvė), vėliau iš jos išvykęs, jis nuolat domėjosi lietuvių folkloru, mitologija. Prisiminkime jo bendravimą su kultūros veikėju Mečislovu Davainiu-Silvestraičiu, kurį Karłowicziaus skatino rinkti lietuvių tautosaką, o vėliau ją paskelbė, tiesa, išverstą į lenkų kalbą (Dowojna-Sylwestrowicz 1894). Kadangi Rak pateikia ir visą Karłowicziaus rasto žodynelio tekstą, galima pasekti, kokias mitologemas jis čia pateikia. Vertinant iš šiuolaikinio mokslo perspektyvos, dalis jų atrodo patikimos ir neblogai paaiškintos (pvz., Giltinė, Laima, Laumė, Perkūnas), tačiau nemažai mitologemų atspindi XIX a. romantikų mitologijos supratimą (pvz., Birutė, Jūratė, Kastytis). Šis pristatomas žodynelis prisidės ne tik prie Karłowicziaus mokslinės veiklos pažinimo, bet ir praturtins lietuvių mitologijos tyrimus.

Ir galiausiai knyga užbaigiama jaunojo mokslininko Igno Slajaus atliktu Livonijos vilkolakių tyrimu. Kadangi vilkolakių vaizdinys yra labai plati tema, autorius ją susiaurina chronologiškai ir temiška: imasi XVI–XVII a. šaltiniuose minimų gerųjų Livonijos vilkolakių. Čia aptariami penki tokie atvejai, kuriuose figūroja vilkolakiai, įvardijami kaip Dievo pagalbininkai, kovotojai su raganomis. Darbas atliktas itin detalai ir kruopščiai, ypač stebina mokslininko apsiskaitymas įvairiomis kalbomis bei begalinis atidumas detalėms, kuris leido įžvelgti pirmtakų įveltas faktines klaidas, nukelivusias į kitus tyrimus. Tai darbas, pranokstantis Lietuvos mokslo ribas, tad šiek tiek apmaudu, kad skelbiamas čia ne anglų kalba. Tačiau žinant apie dabartinių vertimo programėlių teikiamas galimybes šis trūkumas gal pasirodys ir ne toks svarbus. Aišku, būtų puiku, kad tokiu atveju šis straipsnių rinkinys pasirodytų skaitmeniniu pavidalu ir taptų pasiekiamas platesniam skaitytojų būriui.

Apžvelgus šios knygos straipsnius galima konstatuoti, kad įvairių sričių specialistų tyrimai visapusiškai aprėpia baltų kultūros lauką. Vieni autoriai tiesiogiai prisiliečia prie Beresnevičiaus asmenybės, kūrybos, kitų tyrimus galima traktuoti kaip tam tikrą šio mokslininko darbų tęsimą. Čia buvo pateikta naujų įžvalgų, kurios praplės baltų kultūros supratimą. Vis dėlto buvo ir dalykų, kurie skaitant leidinį kliuvo ir atrodo taisytini. Knygos paantraštėje skelbiama, kad tai yra „mokslinių straipsnių rinkinys“. Kiekvienas straipsnis apipavidalintas pagal mokslinius reikalavimus: turi anotaciją, raktažodžius, santrauką anglų kalba. Vis dėlto keletas publikacijų ne visai atitiktų mokslinėms publikacijoms keliamus reikalavimus. Antai straipsnį apie Beresnevičiaus *Dausas* italų kalba labiau galima įvardinti kaip anotaciją, o poeto Braziūno tikrai įdomius atsiminimus apie jo bendravimą

su Beresnevičiumi pavadinčiau eseistika. Abu šie straipsniai vertingi, bet yra kitos kategorijos, nei kad skelbia knygos paantraštė.

Rengiant kiekvieną leidinį svarbus ne tik autoriaus, sudarytojo, bet ir redaktoriaus, korektoriaus darbas. Leidinys be korektūros klaidų yra siekiamybė, tačiau beveik visada bent keletas jų lieka. Tokių klaidų aptikau ir šioje knygoje. Kai kurios jų stebino ne tik dėl to, kad buvo pražiūrėtos redaktoriaus, bet ir dėl to, kad jas pavadinčiau pasikartojančiomis grubiomis gramatinėmis klaidomis. Iš tiesų, ką skaitytojui galvoti, kai tame pačiame puslapyje randa netgi du kartus su klaida parašytą žodį „tyrti“? (p. 133). Gal taip nutiko trumpinant žodį „tyrinėti“? Ir nors žinant, kaip autorius, redaktorius skubina numatyti leidybos terminai, tokie darbai turėtų būti atlikti atidžiau.

Baigdama norėčiau reziumuoti, kad apskritai leidinys yra solidus, skelbiami straipsniai tikrai sulauks kitų mokslininkų dėmesio ir atgarsių, tad reikia pasidžiaugti, kad autorių kolektyvas savo straipsniais svariai prisidės prie baltų religijos ir mitologijos tyrimų.

Literatūra

Baltakienė, Vesta. 1998. Romantiškų hipotezių keliais, *Darbai ir dienos* 6(15): 305–314.

Beresnevičius, Gintaras; Narbutas, Ignas (sud.). 1994. *Prūsijos kultūra*. Senovės baltų kultūra. Vilnius: Academia.

Dowojna-Sylwestrowicz, M. (zebr.). 1994. *Podania źmujdzkie* 1–2. Warszawa: Skład główny w księgarni M. Arcta.

Gaižutis, Algirdas ir kt. (red.). 1992a. *Ikikrikščioniškosios Lietuvos kultūra: istoriniai ir teoriniai aspektai*. Senovės baltų kultūra. Vilnius: Academia.

Gaižutis, Algirdas ir kt. (red.). 1992b. *Senovės baltų simboliai*. Senovės baltų kultūra. Vilnius: Academia.

Usačiovaitė, Elvyra (sud.). 1995. *Dan-gaus ir žemės simboliai*. Senovės baltų kultūra. Vilnius: Academia.

Usačiovaitė, Elvyra (sud.). 1999. *Augalų ir gyvūnų simboliai*. Senovės baltų kultūra 5. Vilnius: Gervelė.

Usačiovaitė, Elvyra (sud.). 2002. *Nuo kulto iki simbolio*. Senovės baltų kultūra 6. Vilnius: Kultūros, filosofijos ir meno institutas.

Usačiovaitė, Elvyra (sud.). 2006. *Gamta ir religija*. Senovės baltų kultūra 7. Vilnius: Versus aureus.

Usačiovaitė, Elvyra (sud.). 2009. *Tai, kas išlieka*. Senovės baltų kultūra 8. Vilnius: Kronta.

Usačiovaitė, Elvyra (sud.). 2012. *Sakralieji baltų kultūros aspektai*. Senovės baltų kultūra 9. Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas.

Usačiovaitė, Elvyra (sud.). 2019. *Simbolis Lietuvos kultūroje*. Senovės baltų kultūra 10. Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas.

Jūratė Šlekonytė

Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8023-6114>